

MANIFEST.

HET VOLK

VAN

BRABANT

Doór de stemme van den Geestelyken Staet, ende het derde Lid van de dry Hoofd-steden, gezaementlyk met verscheyde Leden van den Adel.



M. D. CC. LXXXIX.



*Aen allen die deezē zullen zien
ofte hooren leēzen SALUYT.*

Die, de welke heden met den hoogsten roem over het recht der volkeren ſchryven, ſtellen als grond-regelen en onbetwiftbaere waerheden de volgende leerſtukken: dat de Souvereynen, oorſprongelyk niet meer dan borgeren zyn, aen wie de Volkeren, met opzigt tot Hun eygen voordeel en geluk, de opperheerſchende magt en recht van beſtierung hebben toevertrouwt; derhalve, welkdaenig ook de beſtierings-forme of gedaentezyn mag, moet het recht van de opperheerſchende magt, (wilt zy wettig zyn) op 's Volks inwilliging onmiddelyk gegrond zyn.

Alle menſchelyke magt blyft wezentlyk bepaelt op het oogwit van des zelfs inrigting door het Genootſchap het welk onophoudelyk daer heēnen ſtevend, om zig en in wezen en in-bloemigen ſtand te behouden, op dat het lot der onderlingen aengenaem en gelukkig zy. Noyt kan dat genootſchap toeſtemmen, dan in zulke middelen, welke bekwaem zyn dat uytzicht te bevoorderen of te vervullen.

Het goed oordeel alleen heeft kragt genoeg, om ook aen die, welke het gezag der Vorſten onmiddelyk op Godts wil willen gronden, en het meeft geneygt zyn in hun een goddelyk recht met overtuiging te verzerken, een bewys op te leveren: dat,

op welkdaenige wyze het hoog-bestier ingerigt mogt zyn, de Souverynen altyd onderworpen blyven aen die grondregelen, welke het gemeen welzyn van het genootschap genoegezaam aenduyden; 't is immers dat algemeen welzyn, het geene de Vorsten in alles de hooge wet geeft; eene wet, welke zy, door hunnen bezonderen wil, niet mogen herplaetsen, gelyk zy hun eygen baet of voordeel niet mogen geven de plaets van het gemeen belang des genootschap.

Is 't dat dit gezag uyt Godts gezag is voordgevloyt, een Godt die rechtveerdig is en 's menschen welzyn wilt; dan blykt het klaer, dat, in die onderstelling, den Vorst (ten zy hy de gerechtigheyd oeffene, en door diën het genootschap wezentlyke voordeelen toebrengd) in Godts heylzaeme uytzigten niet alleenelyk niet intreed; maer zyne magt, waer door hy zyn volk ongelukkig maekt, niet grondvesten kan dan op den wille van een rampzugtig Opperwezen, bekwaem zyn welbehaegen te scheppen in 's menschen wederwaerdigheyd. Kan men zulks, zonder verfoeyelyke laster-tael, de Godtheyd aenschryven!

'T zy dan dat de inwilliging der Volkeren, 't zy dat Godt zelve den grond van der Vorsten gezag gelegd heeft, en de Volkeren daer aen eene meerdere uytgebreydheyd geleent, of binnen het perk van uytdrukke-lyke grond-wetten bepaelt hebben; er blyft altyd in de gemeente des volks, eene verhevenere wet, een onuytwisselyk merkteeken of gedaente, een onverwisselbaer recht;

een recht dat alle anderen te voren loopt.

Vrugtelooſ dan zouden de Vorſten zich beroepen, tot ſtaeving hunner gewaende rechten, op een aloude en noyt onderbroken bezit, of der zelve vreedzaeme oefſening ten tyde van eene reeks van eeuwen, vrugtelooſ op de ſtilzwygendheid des volks, ook zelf vrugtelooſ op de Voorrechten die hun doôr de gemeente des volks opgedraegen mogten zyn.

Dikmaels immers word een goetrouwig volk, onder een onvoorzichtig geley op ſyn eygen voorrechten geblinddoekt, nu door lichtgeloovige vooringenomentheid, dan door geweldnarye en vrees, die allen middelen zyn, kragtig genoeg om ook in den volken de dryfveer van den natuereyndelingen te verbreken, zoo verre dat den Menſch in den Menſch niet meer en ſpreke.

Maer wanneer gunſtigere omſtandigheden, der volkeren oogen openen, en de aengebore Reden haere aloude maer gedoofde ſtem in hun wederom verheft; wanneer eyndeling geweld en dwang hun noodzaekt, uyt hunne ſlaepziekte te ontwaeken, dan ſchaemen zy zich over hunne lafhertige blindheid, en beginnen zy te bevroyen, dat de voorgewende magt van hunne dwinglanden, geenſins de rechten van een wettig gezag, maer eeniglyk gevolgen zyn van verleying en dwang, gevolgen die nogtans noyt de eeuwige voorrechten van het menſchdom kunnen tot nietbrengen; 't is dan dat de volkeren erkennende hunne verhevenheid, indagtig worden, dat zy zelve het hooge gezag in wezen geſtelt hebben,

en waer aen zy zich , met uytzicht en be-
paeling , op hun gemeen wel-zyn , vrywillig
onderworpen hebben ; zoo dat de Wetten,
wezenlyk de uytſpraken zyn , van den wil
des Volks ; het welk wanneer de hooge Op-
per-magt daer buyten-ſpoort , tot zyne oor-
ſprongelyke onafhangelykheyd kan weder-
keeren , en de gegeven Voorrechten , waer
van men zoo ſchandig misbruyk maekt , be-
voegt is in-te-trekken. Zoo redeneert men
heden.

Deze grond-regelen en gevolgen krygen
een ontegensprekelyker licht en waerheyd in
de Ooſtenrykiſche Nederlanden , door de uyt-
drukkelyke paelen , welke die volkeren aen
de magt van hunne Opperheerſchers gezet
hebben ; en waer in zy der zelve gezag heb-
ben beperkt.

Bewys hier van in hunne Conſtitutien of
Grondleggige-Wetten , welke den Souveryn ,
met zyne aenkomſt tot den Throon , be-
zweeren moet te zullen handhaeven , en zelf
te zullen agtervolgen , voor en al'eer het
volk hem als Opperheer en wettigen Prins
erkent , of hem gehoorzaamheyd en trouw
en hulde zweert.

Den laetſte Vorſt der Nederlanden Keyzer
Joſeph II , in den brief gedagteekent uyt
Weenen 30. November 1780. , waer door
hy de Staeten van onze Nederlanden aen-
kondigde de dood van zyne Moeder , de
Keyzerin Koningin ; beloofde en verzekerde
Hun , dat Hy eene zonderlinge zorg zou
aenwenden , om Hun in het genot van hunne
rechten , voorrechten , en Grond-wetten te
handhaeven.

Den tweede Meert 1781. verleid hy volmagt en bevoegde hy den Hertog Albert van Saxon-Teffchen, om in zynen naem zyne plegtige Inhuldning in de Nederlanden te verrigten; en overzulks geschiedde binnen Brussel, op de 17. July van het zelve jaer, de Inhuldning van Joseph II. als Hertog van Brabant, gelykvormig aen de bepaelingen vervat in deizelfs Blyde Inkomst.

Maer nauwlyks hadden de Nederlanders met deezen Vorst het Grond verbond belloten, de uytpraek van den Eed klonk nog, wanneer de ongunstigste vooruytzichten en dat wél by aenhoudentheyd reeds in de oogen sloegen, en de volken voorspelden de aenstaende Verbreking van die duerbaere Lands-wetten, welkers handhaeving hun zoo kort te voren verzekert en gewaerborgt was, door den Heyligsten aller banden.

Ondertusschen den uytslag was, dat de plegt-tryn en prael-stoet van de Inhuldning nauwlyks volvoert waeren, of Joseph II. gaf bevel: dat men allen de bolwerken en versterkingen der steden, de kasteelen van Boitsfort en Tervueren moest slegten, en der zelve grond verkoopen. Dit geschiedde zonder toestemming der Staeten, en by gevolg in weerwil der rechten van de Provincien van Brabant en Limborg, blykens de 3. en 5. artikelen van de Blyde Inkomste. Hier op volgde eene zulke verdraegzaamheid van allen Godts-dienst, die eyndeling den Katholyken Gods-dienst alleenig verstoet; Gods-dienst die nogtans by onze Lands-wetten den Heerschenden zyn moet er den alleen aengenomen Gods-dienst is.

Hier op volgde wel haest een Edict, waer by de vernietiging van verscheide Kloosteren van mans en vrouwen, onder voorwendzel van onnutheyd, vastgesteld wird.

Uyt kragt van dat onwettig stuk (veroordeelt door de Blyde Inkomste Art. 58. en het Byvoegzel van 5. Sber 1430 art. 7) wurden'er luyden afgeveerdigt, die, zonder anders dan dit onbestendig gezag, zich van die kloosteren meester maekten; zy dreven 'erde ledemaeten van een en ander geslagt, die daer afgetrokken leefden, geweldig uyt, en stelden hun in de onmogelykheyd van te voltrekken de beloften die zy Godt hyliglyk gezworen hadden, zy ontblootenze van allen hunne bezittingen; de kerks-gehygde vaten zelf wirp men in eenen sterfput, den welken men met de spot-volle benaeming van schynhylige *Religions kas*, ter schikking van den Vorst, had weten te bekleeden.

Dit was het eenige niet; men randde 's kerks godtsdienstige en aloude gebruyken aen, de bezittingen van de loffelykste Broederschappen, ook die tot onderrichting en lichaemelyke hulp van 't menschedom ingerigt waeren, wurden, tegen alle wetten, ook niet zonder schending der hylige Vaten, onder afgeperstèn eed, mer ergernis weg-gerukt, zonder dat men eens dagt om te voldoen aen de belastingen en stichtingen die de geestelyke Goederen aenkleven.

De Christelyke leering en het hyligste van den Godts dienst wird onderbroken en belet, doór het snood en verstroyend voór-gelees van allen slag van Edicten, verordeningen, schikkingen, placcaerten, enz.

De *Orthodoxe* Leeraeren warden van den zetel en den Leerstoel afgedreven; de Lovenſche zoo wyd-vermaerde Land-school vernietigt; haere collegien verdelgt of ingenomen; haere zeer nae onbepaelbaere ſtichtingen verandert en ontaert; alles met een woord overgelevert aen het verderf van een volſtrekt willekeurig wanorder.

De kerkelyke rechten warden inſgelyks in veele ſtukken geſchonden, naementlyk, betreffende de belerzelen des huwelyks; de Bullen over Leerſtukken verboden en afgeſchaft; het recht van Leeren, de Biſchoppen door Godts woord toevertrouwt, wird hun ontnomen; hunne herderlyke Brieven aen de Goelkeuring van wereldlyke rechteren ergerlyk onderworpen, kort-om den heelen ſchik en order van Godts-kerk ſchandelyk omgewentelt.

Alle deze en meer andere onwettige verbrekingen, zou men nog onwettelyker verontſchuldigen, op eene voorgewende onbedagtheyd of onſchuldige onwetentheyd; den Vorſt immers heeft een verbond met zyn Volk aengegaen, hy moet zyne verbintenissen en zyne plichten kennen.

Jae dat volk heeft door zyne Vertegenwoordigers of *Repreſentanten* de dry Staeten, van den aenvang dezer verbrekingen, nedrige maer teffens treffende verthoon-ſchriften, jae zelf onmiddelyk aen den Souvereyn, voorgedraegen. In hun verthoon-ſchrift van 13. Mey 1786. ſmeekte zy hem met ootmoed: dat hy op zyne wysheyd geliefde af-te-meten, hoe verre het gezag, het gene hem over

Godts-dienstige, Stichtingen toekomt, van eene voltrekte eygenschap af is, en dat den eygendom van Godts-dienstige en borgerlyke lichaemen of vergaederingen, niet min eenen wezenlyken eygendom is, dan de geéne der byzondere persoonen; welkdaenig ook de schikking van de inkomsten der zelve zyn mag. Die schikking zelfs tot diergelyke eyndens maekt hunnen eygendom naementlyk der godts-dienstige stichtingen, deste hyliger by alle volkeren.

Ten zelven tyd smeekten zy : dat den Souveryn behaegen mogte de benaeming te doen, tot die openstaende Abdyen, welkers hoofden gerechtig zyn tot zitting in de Staeten; zy beriepen zig op het geene besproken is by den 57. artikel van de Blyde Inkomst, en op het verdrag of concordat gemaakt ten jaere 1564. tusschen den Koning Philip II. Hertog van Brabant en de Abdyen van de zelve Provincie. Zy bewezen bovendien dat den algemeenen Voorspoed en Welzyn der Provincie onafschydelyk verbonden is met den voorspoed der Abdyen, en deéze, agtervolgens onschenbaere tytels; een wezenlyk deel onzer Lands-grond-wetten zyn, jae zelf daer mede maer een onverdeelbaer wezen uytmaeken. Edog 't was alleen even vrugteloos, het ongelukkig ontwerp, van de rechten des yolks der Staeten en Abdyen te vereydelen, was over lang belloten!

Want al dat Wy tot nu gezeyd hebben, is enkelyk een schets van allen de overtredingen, en de daer uyt te volgene ellenden, die men de volkeren bereyd had.

De Deputatie der Staeten, op het voor-
 gevoelen en voorziening van zood bezwaere-
 lyke rampen, deed al wat mogelyk was om
 den droevigen toestand, waer mede het land
 bedreeyt lag, ten besten af-te-weeren. Die
 Heeren bragten met die gevoelens van nedrig-
 heyd en aenklevende genegentheyd, die de
 Brabanders altyd aen hunnen Souvereyn ge-
 hecht hebben, onder de oogen van den Vorst,
 den uytflag hunner beraemingen van 29. Ja-
 nuary 1787. uytgedrukt in deéze bewoording
 „ Zoo het dan het hoog en fouvereyn besluyt
 „ van de Majesteyt mogt zyn, in de Bor-
 „ gerlyke en Staets-bestiering eenige verande-
 „ ringen in-te-voeren, die niet zaemen kon-
 „ nen staen met de Blyde Inkomste, welkers
 „ agtervolging beloofst en bezworen, jae in t
 „ openbaer bezworen, en plegtiglyk bezwo-
 „ ren is. In geval, des onaengezien, de
 „ Majesteyt de aloude tot heden toe stand-
 „ vastiglyk gepleegde en agtervolgde Rege-
 „ rings-form veranderen wilt, dan evenwel
 „ smeeken de Vertoonderen met ootmoet, zood
 „ voor hun als voor hunne Principaelen
 „ (op dat zy niet aenkanten tegens den ge-
 „ heyligden Eed, met welke zy de agter-
 „ volging en handhaving van die Lands-
 „ grond wet bezegelt hebben) dat het Hunne
 „ Koninglyke Hoogheden behaegen mogte,
 „ van 's Keyzers goedheyd en genaede dat
 „ immer te verwerven, dat zulke omwente-
 „ lingen niet ingevoert werden, ten zy by
 „ toestemming van de dry Staeten deezer
 „ Provincie; op dat ten minsten, gelyk het
 „ natuerlyk recht zelf aendoyd, de belang-
 „ hebbende gehoort werden”.

Deéze Deputatie bewees ook zonne-klær: dat 'er geen voórwendzel vindbaer is, be- kwaem de verbreking van de Blyde Inkomst te rechtveêrdigen. Wy laeten hier onmidde- lyk opvolgen hunne sprekende en onverwin- nelyke preuve van die waerheyd :

De Volmagt welke zyne Majesteit den Keyzer op zyne Koninglyke Hoogheyd den Hertog van Saxon-Tesschen verleed op 2. Meêrt 1781. vervat onder andere deze be- paeling:

„Belovende op myn Keyzerlyk woord te
„houden voor goed, vast en bestendig, ende
„te agtervolgen, te handhaeven en onver-
„brekelyk te volbrengen van punt tot punt,
„allen het gene doôr voôrgemelde onze
„zeer-lieve zeer beminde Zwager en Neef, 't
„zy door hem zelfs 't zy doôr die, welke hy in
„zyne plaets zal gestelt hebben, uyt kragt de-
„zes zal gedaen genocieert ofte gepasseert zal
„hebben in 't gene voorschreven, en 't gene
„daer van afhangt, zonder dat 'er oyt iet van
„zal overtreden worden, directelyk of indi-
„rectelyk, op wat wyze of onder welk voor-
„wendzel het zoude mogen zyn.”

Daerby spreékt den Eed in 's Keyzers naem van de vorige Volmagt uyt kragt gedaen in dezer voege: ” Dat den Keyzer zal
„onderhouden en wel ende getrouwelyk doen
„onderhouden allen en iegelyke de punc-
„ten ende articulen in deze tegenwoordige
„brieven van de Blyde Inkomst en Addi-
„tien der zelve begrepen, van welke brie-
„ven Ik het oprecht translaet heb hooren le-
„zen, niet daer inne uytgescheyden ende

„ wel verstaen , gelyk eenen goeden en goe-
 „ dertieren Prince syne onderlaeten schuldig
 „ is te doen”.

Den tweeden Eed gedaen in den Naem
 van syne Majesteit als Hertog van Brabant,
 zegt woördelyk : ” Ende allen 't gene wes-
 „ ter contrarie verandert , ingebroken ofte
 „ geinnoveert zoude mogen zyn , dat zal
 „ Syne Majesteit repareren ende stellen in
 „ synen eersten staet , ende allen 't gene des
 „ voörzeyd is ende elk bezonder zal de zel-
 „ ve Syne Majesteit getrouwelyk vast ende
 „ zonder infractie of contraventie onderhou-
 „ den , nog en zal gedoogen nog toelaeten
 „ dat hier tegens in eeniger maniere gecon-
 „ travenieert worde”.

Den 59. Artikel van de aldus bezwore
 Blyde Inkomste behelst onder andere het
 volgende : ” Ende om dat syne Majesteit
 „ wilt en begeert , dat alle de voorschreve
 „ punten , artikelen , giften , geloofsen , con-
 „ firmatien en vastigheden , vast ende gestaë-
 „ dich gehouden worden ende blyven son-
 „ der breken tot eeuwigen daeghe , soo heb-
 „ ben Wy Albertus Koninglyken Prins van
 „ Polen ende van Lithauwen , Hertog van
 „ Saxe-Tesschen &c. in den naem van syne
 „ voorschreve Majesteit , die alle , gemey-
 „ nelyk den Prelaeten Cloosteren ende Gods-
 „ huysen , Baenrotsen , Ridderen , Steden ende
 „ Vryheden , allen synder Majesteits goede
 „ luyden ende onderlaeten des voorschreven
 „ Lands van Brabant ende van Overmaese ,
 „ hunne Hoiren ende Naercomelingen gelooft
 „ in goeden trouwen ende op 't Hylig Evan-

„ gelie lyffelyk gezworen voor fyne voor-
 „ ichreve Majesteit, fyne Hoiren ende Naer-
 „ commelinge, vast ende gestade te houden
 „ ende daer tegens nemmermeer te doen,
 „ te doen doen noch laeten geschieden in
 „ eeniger manieren, en waer't laeke dat fyne
 „ voorichreve Majesteit, fyne Hoiren ende
 „ Naerkomelingen hier tegen gingen, quae-
 „ men ofte deden by hun selven ofte ieman-
 „ den anders, in al ofte in deele, hoe ende
 „ in wat manieren dat waeren soo contem-
 „ teren en willecoren Wy, in den naem
 „ van fyne voorichreve Majesteit, de voor-
 „ ichreven Prelaeten, Baenrotten, Ridderen,
 „ Steden, Vryheden ende allen anderen fyne
 „ voorichreve Onderfaeten, *dat sy fyne voor-
 „ schreve Majesteit, fyne Hoiren noch Naer-
 „ commelingen egeenderhande diensten zullen
 „ doen, noch onderhoirich wesen in egeender-
 „ hande saecken die Hy behoeft, ofte die fyne
 „ Majesteit aen hen begeeren ofte versoecken
 „ mochte totter tyd toe, dat Hy hen alzulc-
 „ ken gebrek als te hans hier vooren geroert
 „ is wederdaen, verricht ende daer afvolcom-
 „ melyk afgelaeten en vertegen zal hebben*”.

De Hertogen van Braband zweeren be-
 houdens deéze nu aengehaelde nog ee-
 nen anderen Eed, in handen van den Arts-
 bisschop van Mechelen, ten voórdeele van
 de Kerken des zelve Lands, luydende als
 volgt: ” Wy Albert Koninglyken Prins van
 „ Polen en Lithuanie, Hertog van Saxe-
 „ Tesschen zweere, en beloove op het Key-
 „ zerlyk woörd, op het Heylig Evangelie
 „ dat den zelve altyd getrouw zal zyn aen

„ allen de Kerken van het Hertogdom van
 „ Brabant; dat hy zal agtervolgen en doen
 „ agtervolgen de *Rechten, Privilegien, Sta-*
 „ *tuten, Costumen, Possessien en Liberteyten*
 „ der gezeyde Kerken, gelyk de Voórzaeten
 „ van syne Majesteit Hertogen van Brabant
 „ tot nu toe gedaen hebben”.

Deze zoo spreekende bewyzen vervoegt met de ootmoedigste vertoogen, waeren van veële diergelyke reeds voorgelopen, en wirden van eene menigte van anderen opgevolgt, en allen gezamentlyk versmaed. Geen van allen, niet tegenstaende de levendigste aendringingen der Staeten, wird met de geringste antwoórd bejegend. Het nieuw en al verdervend ontwerp ging onophoudelyk voort, onder de bescherming van geweld en linke treéken; den akkerbouw en den koophandel deelde met het Gemeen-best het ongeluk van het zelve lot. En wie zal zig kunnen verbeélden, dat den Vorst van allen des volks rampen en geroep onwetend gebleven is!

Hier op volgden twee zoo genoemde Diplome of open-brieven, byde van primo January 1787. Het eerste onder den vlyenden tytel van: Nieuwe Forme van bestiering; het ander onder den gene van: Opregting van nieuwe Regterschappen van Justitie in de Nederlanden.

Hoe onverschillig de tytels van die twee stukken zig ook vertoonen mogen, hunne Geest en hunne schikkingen zyn met de daed niet min strydig tegen 's Lands-grond-wet, jae zelf vernielende.

Het eerste, vernietigt de Vergaeding der Gedeputeerden van de Staeten; en by gevolg Staets-vrydom, en het onbetwiftbaer recht, van niet belast te worden, dan met toestemming der zelve, daer dreef het regelrecht heen om de pytwerkzelen der Octroyen, in weerwil van de trouw verschuldigt aert het Huld verbond en Opene Brieven, te belemmeren, en te laemen te vereydelen de zoo wezenlyke provincieële verantwoordelykheid aen de Staeten; alle deēze voorwerpen warden toebetrouwt aen eene willekeurige en teenemaal onafhangelijke schikking.

Het was nog niet genoeg de Natie op die wyze te berooven van haere Verteenwoordigers of Representanten; men wilde ook de aloude formen van de Raeden omwentelen.

Den tweede artikel van dit Diploma zegt:

„ In plaets van deēze Raeden, en van de
 „ Secretarÿe van Staet, stellen Wy aen eenen
 „ eenigen Raed, onder den naem van Raed
 „ van het Gouvernement der Nederlanden,
 „ waer verhandelt zullen worden allen de
 „ zaeken van Staet en huyshouden van het
 „ Land, agtervolgens de regelen en instruc-
 „ tien, die Wy voorgelchreven hebben.”

Deēze regelen en onderrigtingen behelzen openlyk: dat den volmagtigde Minister, die, volgens den derden artikel, Voorzitter of President van dien Raed moest zyn, alleen de beraedende of deliberative stem zou hebben, derhalve dat dien Raed van Gouvernement, een enkeld schynwezen van Raeds vergaeding genaemt mogt worden, eeniglyk ingerigt om den onafhangelijken wil van den

Minister of Voorzitter te volvoeren. Want zelf de onderscheyde Bewinden of Departementen, waer in dien Raed verdeylt was, en die aen verscheyde Raeds-mannen waeren toebetrouwt, moesten allen, op des Ministers wil, hunne besliffingen en uytsprecken vormen; zy hadden immers, om die gewaende besliffingen ten uytvoer te brengen, de zoo-genaemde Intendenten; en deze hadden onder hun verscheyde Commissariffen en Agenten, die in de daed met hunne Meesters niet anders waeren, dan zoo veel snoode en onbezielde werktuygen van de onbepaelde dwingmagt des Ministers.

Hier op volgde het Edict van 12. Meert 1787. Inrigtende de Cerkel-Intendentien, Edict, het geene niet alleenelyk linie-regt strydig is met de Blyde Inkomste; maer het gene daer en boven allen het volk deed trillen, voor de verschrikkende magt, met welke men die zoo-genaemde Intendentien bekleedde, onder andere zyn den zesden artikel in deze al te klaere en niet min drukkende woorden yervat: „ Wy bevelen aen „ alle onze onderdaenen, zonder eenige uyt- „ neming, van spoediglyk te gehoorzaemen „ aen alle de bevelen ende schikkingen, de „ welke doór de Intendentien zullen uyt- „ gegeven worden, al ofte die doór Ons „ zelfs waeren gesmaneert, alhoewel de zel- „ ve zouden scheynen de magt en autoriteyt „ der Intendentien te excederen, behoudent- „ lyk het vry recours tot het Gouvernement „ Generael, aen de gene de welke zouden „ gelooven daer by geledeert te zyn”.

B

De werkzaeme opperzorg der Intendenten, moest zig volgens den vyfden artikel, uytstrekken, zonder eenige uytneeming, tot al wat eenig betrek kan hebben tot de gemeene of publieke bestiering zoo van Staets als huyshoudelyke zaeken; allen Magistraeten, Amptenaeren van Heerlykheden, allen de bestieringen van Provinciën, Steden, Gemeentens waeren onderhoirig aen hun.

Tot dus verre schein men, want men geveynsde het zoo, de Intendentien eeniglyk in te richten, tot opperzorg over de gemeene staets en economieke of huyshoudelyke zaeken; men hoöpte de oogen des Volks, by middel van dat vooruytzigt, op de afschrikelykheyd der Intendentien te doen schemeren. 'T was in het Edict voor de hervorming van de Justicie binnen de Nederlanden van 3. April des zelve jaers 1787.; dat het bewimpeld ontwerp van dwinglandy zig teenemaal ontvouwde.

Den vier-en-veertigste artikel, spreekende van de *Contentieuse Jurisdictie*, luyd aldus:
 „ Verstaen nogtans dat dezen algemeynen
 „ ende gelykvormigen regel maer plaetie en
 „ grype, in de gevallen, die, doör hunne
 „ welentheyd, waerelyk syn contentieus,
 „ dit is te seggen, voör de Saeken, Procefsen
 „ ende geschillen, van partye tot partye,
 „ ende vereyffchende de uytpraeke van den
 „ Rechter; maer den zelve en sal niet
 „ besien, in eeniger maniere, de gene die
 „ syn van het ressort van de polirique en
 „ economique Overheyt, exclusivelyk toegeeygent
 „ aen onzen Raede van Gouver-

„ nement, aen de Departementen die daer
 „ van afhangen, ende aen de locale Offi-
 „ cieren van policye ende economie, gestelt
 „ zoo voor onze Domeynen als voor de
 „ Heerelykheden”. Artikel 45. zegt: „ De
 „ faeken en zwaerigheden van deeze Cathe-
 „ gorie nietkonnende worden uyt-een-gedaen
 „ ende besliff, als naer den geest ende de
 „ letter van de Reglementen reeds geëma-
 „ neert, ofte te emaneren op het stuk van
 „ administratie, van policye ende van eco-
 „ nomie, Wy ordonneren ende begeeren,
 „ dat de zelve alleenelyk refforteren onder
 „ de Departementen uytgedrukt in den voor-
 „ gaenden artikel, de welke daer inne zul-
 „ len voorzien, gelyk aen elk zal behooren,
 „ op den voet van hunne instructien.

„ Ten welken eynde het publiek word
 „ vermaent, dat het recours in diergelyke
 „ gevallen, t' eenemaal vervremt van de ad-
 „ ministratie van de contentieuse Justitie, in
 „ geen Raed, Hof ofte gericht van Justi-
 „ tie, en sullen worden aengenomen, ende
 „ dat de Advocaeten, Procureurs, Agenten
 „ ende andere Mandatariffen der parteyen,
 „ die hun zullen vervoordere te leenen hun-
 „ nen dienst tot diergelyke toevlugten, daer
 „ over zullen moeten verantwoordten in hun-
 „ nen eygen ende priveën naem, en zelfs
 „ zullen strafbaer zyn volgens de omstandig-
 „ heden. Ingevolge den zes-en-veertigsten
 „ artikel, moesten allen gevallen „ in mate-
 „ rie van Contrebande, van defraudatie van
 „ Rechten, van Thol, van Douane, van in-
 „ komende en uytgaende Rechten en ande-

„ re , als ook van de Impositien en Rechten
 „ der Provinciën , Steden ende Administratiën .
 „ voor de eerste Instantie zyn van de ken-
 „ nisse van den Intendent en zyne medehel-
 „ pers al was het ook dat er zou vallen
 „ confiscatie , lyf-straffe of geld-boete” .

Wat was 'er de volkeren dan nog over !
 dan wel , dat allen onderdaen , zonder eenig-
 onderscheyd van rang of weerdigheyd , trillen
 moeste ende beven , op het vooruytzigt van
 onverdiende en nogtans eerroovende straffen ;
 straffen , die , hoe zeer zy ook des menschen
 agtbaerheyd bezwalken konden , evenwel
 overgelaeten waeren , aen het willekeurig
 rechts-gebied , van een waenscheptiel dat den
 naem van Intendentie droeg . Onder dit jok
 warden alle wetten ontzenuwt , de aloude ,
 even eens gelyk de nieuwe , waeren kragte-
 loos , om dat hunne uytwerking , zoo wel
 als de zegel hunner bekragting , aen het
 volmachtig bewind van eenen Mensch al-
 leen geleverd waeren .

Den Intendent en zyne onderhoirige trok-
 ken immers noodzaekelyk eene lyn met den
 aengestelden Raedsman van het Gouverne-
 ment , en dezen hong volstrektelyk af van
 den wil des Presidents , die den Minister was .

Wat nu het tweede Diplome of Open-
 brief , waer van wy hier voren gesproken
 hebben , betreft : deze was onder den ge-
 waendel tytels van : opregting van nieuwe
 Regterschappen van Justitie in de Neder-
 landen ; niet min strydig dan de vorige , te-
 gen het Huld-verbond ; zie de Blyde Inkom-
 ste Artikelen 5. 40. en 59 .

Door dezen Open-brief of Diplome, werden niet alleenlyk nieuwe Rechts-banken ingevoerd; maer den Raed van Brabant, die het voornaemste voorrecht en sterkste Bolwerk van Brabants Grond-wet was, wird eensklaps afgeschafte en t' eenemaal vernietigt. Dit zelve lot ondergongen ook allen de Rechts-banken der Steden en Heerlykheden, onaengezien de achtbaerfte tytels van eenen meest duergekogten eygendom; en in weerwil van de eerste grond-ftelling van de Blyde Inkomfte. Zie defzels eerften artikel, door welken den Hertog belooft en zich met eede verbind: „ dat zyne Majesteyt hun goed, „ gerecht ende getrouwen Heer fal fyn, en „ egeene cracht of wille aen hun doen, laeten of gedoogen te geschieden in eeniger „ manieren, ende dat fyne Majesteyt die „ buyten vonnisse ende rechte niet handelen „ en fal, noch laeten handelen, maer alle „ fyne Prelaeten, Godtshuysen, Baenrotten, „ Edele ende goede Lieden ende Onderfaeten van fyne Steden, Vryheden ende Lande van Brabant ende van Overmaeze, „ handelen ende doen handelen in alle saecken met Vonnisse ende met recht, naer „ den Rechten van de Steden ende Banker „ daer dat behooren ende schuldig fyn fal „ te geschieden”.

Nog was het niet genoeg den vrygeboren Borger berooft te hebben van Wet en voorrecht en alle zyne Rechten, om hem flaevelyk te doen bukken onder den dwang van de Intendentie; het *Reglement op de Criminele Procedure* dat reets gedrukt was, bragt hem

eenen nieuwen slag toe; behoudens immers, dat de langduerige vertoevingen, als grondregel aengenomen en bevolen werden, niet alleenelyk in het geval van groote Schelmstukken; maer ook voor allen feyt dat aen den lyve strafbaer is, was daer en boven die heele verordening of Reglement daer toegeschikt, om den Borgeren onderlingen tegen elkander verraederlyk op te-zetten,

Het wird dan alles daer heenen ingericht, om den mensch van den mensch af te trekken, om den geest van genootschap en van aenkleving, en zelfs het edelhertig Nationeel gevoelen volstrektelyk uyt te dooven, ende eyndelingen met de reeds vernietigde vergaederingen, Borgerlyke en Godtsdienstige, en met de verbroke Eeden ook allen overigen band en ziel van zaemenleving te vernielen.

'T was ook dan dat de verontweerdiging des Volks, opgehitst door Vryheyds liefde, algemeen wird; alle orders van den Staet sloegen de handen in een, om gezaemenlyk het dwang-gedrogt te bevegten, en Recht en Wet te verdedigen.

Het besprek, begrepen in den 42. artikel van de Blyde Inkomste, verstrekte tot de krachtigste inleyding: „ Dat een iegelyk „ van de Prelaeten, Baenrotten, Edelen, Ste- „ den ende Vryheden des voorschreven Lands „ van Brabant ende van Overmaeze voor sy- „ ne Majestejt oft elswaer daer dat behoort, „ te samen oft besonderen hunnen last sullen „ mogen seggen oft opdoen, en daer mede „ gestaen sonder eenige indignatie oft abolch

„ van fyne voorschreve Majesteit oft van
 „ niemanden anders daer af te gecrygen, ende
 „ sonder daer omme van fyne voorschreve
 „ Majesteit wederlien te worden in eeniger
 „ manieren, ende of hun oft eenige van hun
 „ van niemanden daer omme iet wedervoere dat
 „ geloven Wy Albertus, Konincklyken Prins
 „ van Polen ende van Lithauwen, Hertog
 „ van Saxe-Teschchen &c in den naem van sy-
 „ ne voorschreve Majesteit, te nemen aen des
 „ geens ofte der genen die dat doen sullen,
 „ lyf eade goet sonder verdrach”.

Dit gelukte de Natie; en de Gouverneurs
 Generael overtuigt van de billykheyd van
 's Volks vertoon-ichrift, warden ten laetsten
 overgehaelt, en Zy verklaerde met hunnen
 Staets brief of Depeche van 30 Mey 1787:

„ Dat Zy alle de Schikkingen directelyk of
 „ indirectelyk strydig tegen de Blyde Inkom-
 „ ste of andere hunne Rechten, Vryheden,
 „ Privilegien, Chartren, Costumen, Usagien,
 „ en alle andere voor-rechten welkdanig die
 „ mogen zyn, in volkomen, volmaekte en
 „ onbepaelde opschorsingen behielden, zon-
 „ der eenige de minste uyt-neming; te meer dat
 „ alle de verbrekingen daer tegens gedaen, ook
 „ zonder bepaeling ofte eenige de minste uyt-
 „ neming, ten eersten zouden herstelt worden,
 „ en gebragt tot den zelve staet, waer in zy
 „ waeren over twee hondert Jaeren. Dat
 „ zy vastelyk betrouwe, dat zyne Majesteit
 „ de verklaering, die zy deswegens deden,
 „ teenemaal en ten vollen zou bekragtigen”.

De gemelde Gouverneurs Generael te zeer
 overtuigt van de begaene Overtredingen,

om-ze te konnen bewimpelen, verzekerde wederom het Volk door hunne Depeche of Staets-brief van 8. Juny van zelve jaer: „ Dat Zy aen Zyne Majesteit hadden doen „ toekomen, door eenen Courier afgeveerdigt den vyfde van die zelve Maend, een „ oprecht en nauwkeurig verslag van den „ daedelyken stand van zaeken; en van de „ beweeg-redenen, ingevolge van welke „ Hunne vorige Verklaering van 30. Mey „ gegeven was; dat Zy daer by gevoegd „ hadden de Verdoogen, Hun door de Staeten laestelyk gedaen, zynde de vorige „ verdoogen agtervolgentlyk opgezonden; Zy verklaerden bovendien: „ Dat Zy dit „ allen door de dringenste redenen ondersteunt hadden, om Zyne Majesteit te bewegen tot de volkomen bekrachting van „ het gene vervat in Hunne voorgemelde „ Verklaering; en dat Zy gegronde hoop „ hadden, dat Zyne Majesteit die bekrachting heel ende ten vollen zou toegestaan hebben”.

Dezen Staets-brief laet dan geen twyffel over, of het voorgemeld „ oprecht en nauwkeurig verslag van den daedelyken stand der zaeken” is geschied met voorgaende rype beraeding van den koninglyken Raed van het Gouvernement. Dezen Staets-brief bewyft ook duydelyk: dat de voorberoepe Verklaering van 30. Mey niet dan met kennis van zaek gegeven is. Hy bewyft eensgelyk; dat de Gouverneurs Generael alsdan inniglyk overtuygt waeren, van de billykheid der verdoogen, en de gerechtigheid van de wedereyflingen der Staeten.

Den zelve Staets-brief of Depeche bewyft ook dat, de Gouverneurs Generael beleden hebben: dat de vermenigvuldigde Verbrekingen, waer over de Staeten zich zoo nadrukkelyk beklaegt hadden, wezenlyk tegenstrydig waeren aen, de Rechten, Vryheden, Privilegien, Costumen en Usagien van Brabant" en des zelfs Grond-wet; jae zelfs strydig tegen den Eed, die den Souveryn gezworen heeft op de agtervolging van de Blyde Inkomste; ende dat allen die verbrekingen, zonder bepaeling, zonder eenige uytneeming, en zonder uytstel herstelt moesten worden.

Naer eene zoo openbaere bekenenis van de begaene verbrekingen van Recht en Grond-wetten, naer eene zoo uytdukkende opschorsing, vervoegt met de sprekenste beloften zoo dikmaels ondersteunt en zoo dikmaels herhaelt, mogt zich allen Nederlander, te recht, overgeven aen een gegrond vertrouwen, dat allen die inbreuken en overtredingen een eynde zoude nemen; en dat den Souveryn de meergemelde Verklaering van 30. Mey zoude bezegelt hebben; maer den uytlag heeft bewezen: dat Zyne Majesteit, in weerwil van den voorstel door den Cancelier van Hof en Staet Hem voorgedraegen, in weerwil van het Raeds-besluit van zyn Nederlands Gouvernement, en regelregt tegen "het opregt en nauwkeurig Vernislag van den stand der zaeken", strydig te zaemen tegen alle die dringende bewys en beweeg-redenen, Hem voorgestelt door de Gouverneurs Generael van Nederland, onbeweeglyk besloten had, zyn despotiek en

C

onderdrukkend ontwerp ten uyt-voet te brengen. De Ondervinding heeft ook geleert: dat den Keyzer, om des te beter zyne uyt-zichten en zyn oogmerk te bewimpelen, de lang-gehoopte bekragtiging van de bewuste Verklaering van 30. Mey, onder voorwendzel van eenen anderen weg in-te gaen, geweygert heeft. Hy wederriep dan Zynen Minister; en gebood de Gouverneurs Generael hun by zynen Persoon te vervoegen, onder voorwendzel, dat zy daer Middelaeren konden zyn, tusschen Zyne Majesteit ende het Volk; Hy wilde ook: dat alle de Ordets van de Staeten der Nederlandsche Provincien, eenige uyt hun midden zouden verkiezen, en zonderling van den derden Staet; om die nae Hem te zenden, belast om onder d'oogen van Zyne Majesteit te brengen, de klagten en bezwaernissen van hunne Vergaederingen; wederom al vynsende dat Hy bereyd was met Hun daer over in onderhandeling te treden.

De klagten des Volks waeren van overlang klaer en duydelijk genoegzaam te Weenen voorgedraegen, en deze Afzendingen, waeren nyt kragt van 's lands Grond-wetten, teenemael onbevoegt, eenige verandering in de zelve in te willigen; dus sloeg d' onnutheyd van dezen openlyk vruchtelloozen stap, in d'oogen van een ider. Dit nochtans wederom onaengezien, hebben de Staeten aen 's Keyzers vraege teenemael voldaan; hunne Zendingen zyn verichtenen aen den Voet van den Thron; de Staeten waeren in vaste verbeelding: „ Dat door het afzen-

" den alleenig hunner Gedeputeerdens nae
 " Weenen, allen de moeyelykheden, waer
 " over gehandelt wird zedert eenige maen-
 " den, als afgedaen en geeyndigt aen-
 " merkt zouden worden" En wel te recht;
 want niet alleenelyk hadden de Lieute-
 nants Gouverneurs en Capiteyns Generael
 zulks, by hunnen Staets-brief of Depeche
 van 18. July 1787., doen hopen; maer Zy
 hadden't wezenlyk *beloof*t.

In weerwil nochtans dezer zoo eerbiedige
 inwilliging van de Staeten en van 't Volk,
 niet tegenstaende de Afgezanten der Provin-
 cien hun zendelingschap aen den Throon
 verrigt hadden (het gene als *het eynde der*
zwaerigheden en beroertens aengekondigt was)
 heeft evenwel den Prins noyt stont opge-
 houden zynen Despotieken Optel te ver-
 voorderen. Want onderwyl de Gouver-
 neurs Generael, den Minister en de Afge-
 zanten der Nederlandsche Provincien ver-
 trokken waeren, om zich te Weenen te be-
 geven, stelde den Keyzer eenen anderen list
 een ander bedrog in 't werk, waer uyt bleek,
 dat men daer heenen gong, en geen ander
 oogmerk had, dan des Lands-grond-stellige-
 Wet teenemaal om-te-wentelen.

Zyn Gouverneur en Capiteyn Generael
 (*ad interim*) zond op 5. Augusti 1787. eene
 Note aen de Staeten, waer by Hy hun aen-
 kondigde: " Dat hy niet konde bewimpelen,
 " dat Syne Majesteyt niet voldaan was over
 " den Staets-brief die Hun was toegezonden
 " op 18. July, om dat de zelve gegrond
 " was op zulke redenen die genoegzaam,

„ van den kant des Volks, aenduyden in-
 „ drukzelen ftrydig tegen het vertrouwen,
 „ het gene Syne Majesteyt met recht te ver-
 „ wagten had van fyne Onderdaenen, van
 „ wat flag zy zyn mogten; dat ook die in-
 „ drukzelen, andersins bekwaem denk-beel-
 „ den op-te-wekken, niet over een-komstig
 „ met Syne Souveryne Weêrdigheyd, die
 „ maet-regelen zouden kunnen ftrekken, de
 „ welke andere omftandigheden, 't zy pu-
 „ blicke, 't zy bezondere, in den tuffchen'tyd
 „ zouden kunnen vereyffchen.

„ Dat Syne Majesteyt verwagte, nadien
 „ de tegenwoordige omftandigheden eene ver-
 „ zaemeling van Troupen vereyffchten, dat
 „ de Staeten en het Volk, geene flegt-ge-
 „ plaetste wantrouw hier uyt zouden opvat-
 „ ten; en dat het algemeen vertrouwen en
 „ de openbaere rust nog minder, daer doôr
 „ niet verhindert zouden worden.

„ Dat Syne Majesteyt, fyne Excellentie
 „ den Gouverneur en Capiteyn Generael *per*
 „ *interim* uytdrukkelyk bemachtigd had,
 „ de Staeten en het Volk te verzekeren, dat
 „ deze verzaemeling of verplætzing der
 „ Troupen, geensins voor oogwit had enig
 „ hinder aen 's lands Grond-wet toe-te-bren-
 „ gen, nog eenige onderneming ftrydig tegen
 „ de zelve.

„ Dat de Staeten en heel de Natie zonder
 „ twyffel wel zouden gevoelen, dat, zoo'er
 „ niets tegen de Lands-wet gebeurde, alle
 „ onrust, alle wantrouw, ten dien opzicht,
 „ veel meer alle moeyelykheden, in geval
 „ 'er ter dezer gelegentheyd eenige oprezen,
 „ Zyne Majesteyt met recht zoude doen twy-

„ felen , aen de verzekeringen , welke de
 „ Staeten Hem gedaen hebben , van hunne
 „ getrouwigheyd en aengekleeftheyd aen
 „ zynen Perfoon; in den tyd dat Hy Hun
 „ reeds aengekondigt had , gelyk Hy het Hun
 „ nogmaels aenkondigde by zynen Staets-
 „ brief van 28. July , dat zyne uytzichten
 „ waeren , met Hun Vaderlyk te handelen ,
 „ over die voorwerpen , die het Algemeen
 „ Wel-zyn belangen , overeenkômftig den
 „ Staets-brief aen de Staeten gezonden op
 „ den 3. July .

„ Dat het gedrag van de Natie ten opzichte
 „ van de verzaemeling van Troupen , waer
 „ van gewag , door Zyne Majesteit ook an-
 „ derfins beoogt zoude worden , als den toets-
 „ steen van 's Volks vertrouwen en getrou-
 „ wigheyd ; en dat Zyne Majesteit , ten zel-
 „ ven tyde , aen zyne Excellentie had doen
 „ weten , dat gevolgentlyk zoo het gedrag ,
 „ het gene Zyne Majesteit verwagte van het
 „ Volk , Hem volkomen Voldoening mogt
 „ geven , dan ook de Duytsche Troupen ,
 „ geschikt voor de Nederlanden , niet over de
 „ grenzen van syne Erflanden zouden komen ;
 „ uytgenomen het Regiment van Bender ,
 „ welkers dienst Zyne Majesteit , om bezon-
 „ dere redenen noodzaakelyk oordeelde te
 „ Luxembourgh .

Zoo wird het afzenden van Gedeputeerden
 nae Weenen , wanneer daer in maer nauw-
 lyks toegestemt was , wel aenstonds opgevolgt
 door eene nieuwe list , te weten de verzae-
 meling van Troupen , om daer door gemak-
 kelyker te gelukken in 't voorgenomen ont-
 werp , de omwenteling der Grond-wetten .

Ook, niet tegenstaende die plechtige beloften, van Keyzer en Minister, baerde de zelve Verzaemeling niet wynig agterdocht in 't Volk, en wat wonder? Door d' onderzinding geleert, hoe wynig staet op 's Keyzers woord te maeken is, begreep het Volk heel wel 't gevaer waer in het lag. De dry Orders van den Staet begaven zich by den Lieutenant Gouverneur en Capiteyn Generael *ad Interim*; om Hem de opgevatte vrees des Volks kenbaer te maeken; maer Deze verzekerde Hun: dat de Troupen, die verplacst zouden worden, in geene deelen zouden gebruykt worden, om iemand, wie het zyn mogt, eenige moeyte of nadeel toe te brengen; en dat'er ook geen hoe genaemt ontwerp voor handen was, het geene in eeniger wyze des Lands Grond-wet zou konnen kwetzen; de Majesteyt zelf verzekerde, dat zoo men Hem voldoening gaf in deze noodzaakelyke verplaczing der Troupen, deze in de Nederlanden niet zouden inkommen; dat aen de Borger-wagten de Waek der Policie toebetrouwt zou blyven op de zelve voet; en de Lieutenant Gouverneur Generael, *par Interim* bekrachtigde dit allen met zyn woord van Eer.

De dry Orders van de Staeten, raedplegende de Gevoelens van oprechtheyd, die de Natie aengeboren is aennemende met eerbied de beloften van den Keyzer, en betrouwende op het woord van Eer van zynen Lieutenant Gouverneur Generael, stemden toe in de verzaemeling van Troupen. Maer helaes! uyt de gevolgen bleek wederom, dat

zy het flagt-offer van hunne goede trouw, en op een laege wyze bedrogen waeren.

Deze zoo afgelproke verzaemeling was nog niet uytgevoert, de Troupen waeren nog op hunnen aentogt, wanneer de fytelykheiden en de geweldenaereyen tegen de Borganen reets begaenen; op de Schuyt van Mechelen op Antwerpen warden vreedzame reysigers door Soldaeten mishandelt, en eensgelyk een bezonder en aenzienlyk Persoon te Willebroek; te S. Gilles, voorstad van Brussel, warden'er om hals gebragt en vermoort; wat zullen Wy zeggen van de geweldenaeryen te Brussel gepleégt op 20 September! Hier kan men ook by-voegen de bejegening met welke den Keyzer de Afgezanten der Staaten te Weenen omhaelt heeft.

Het laege bedrog van wegens den Souvereyn, ten opzichte van zyn Volk, vertoont zich openlyker: waneer men in aendacht neemt, dat Zyne Majesteit, in zynen brief uyt Weenen gedagteekent op 3. July 1787., zoo doydelyk gezeyd had: „ Dat noyt zyn
 „ inzicht geweest was, de Grond-wetten van
 „ zyne Nederlandsche Provincien te ver-
 „ hinderen, dat allen de schikkingen, waer
 „ mede Hy zyn Gouvernement Generaet
 „ belast had, eeniglyk ingericht waeren, tot
 „ het grootste voordeel van zyne trouwe Ne-
 „ derlandsche Onderdaenen, zonder enig
 „ eygen belang, of inzicht, van, daer door,
 „ de lichaemen of Corporatien van de Natie
 „ te berooven van hunne oude Rechten, Pri-
 „ vilegien, of Vryheden. Ende dat Hy wil-
 „ de, dat de uytwerking van de nieuwe

* Ordonnantien, waer over moeyelykheyd
 n was, zouden opgefchorft blyven; dat zoo
 n heeft Hunne Koninglyke Hoogheden de
 n Lieutenants Gouverneurs Generael zich
 n met de Gedeputeerde der Staeten te Wee-
 n nen zouden begeven hebben, om aen Zy-
 n ne Majesteyt de bezwaereniffen voor-te-
 n draegen, en zyne begeerten te kennen, be-
 n geërren die zy altyd op de volmaekfte bil-
 n lykheyd gevormt en tot welzyn zyner on-
 „ onderdaenen eeniglyk ingericht zouden
 „ ontmoeten, en gezaementlyk handelen, tot
 „ het maeken van fchikkingen, overeenkom-
 „ stig met de Grondftellige Wetten van het
 „ Land.”

De Staeten hebben daer aen voldaan gelyk ook aen het inwilligen van de verzaemeling van Troupen.

Het Volk dan en Zyne Vertegenwoordi-
 gers hebben voldaan, aen al wat van Hun
 geveert en in voorwaerde gefteft was, als
 zullende de laefte pael aen alle moeyelyk-
 heden zetten. Dat zelve Volk vergde dan
 ook met recht, dat den Souvereyn, van zy-
 nen kant, aen Zyn Keyzerlyk gegeven
 Woord, en aen zyne beloften hulde zoude
 doen; maer den uytflag heeft in het oog van
 heel de wereld doen blyken: dat 'er niet
 meer vertrouwen op zyn Woord te Stellen
 was, dan op de vorige verbinteniffen de wel-
 ke Hy reeds zoo ligtveerdiglyk had afge-
 fchut als Hy aen den Eed op de agtervol-
 ging van 's Lands Grond-Wet de Blyde In-
 komfte, gezworen, ontbroken had.

Want nu onderrigt zynde dat de verzae-

meling van Troupen gedaen was; ontvong Zyne Majesteyt de afgezondene der Nederlandsche Staeten, niet overeenkomstig met de beloften in de voorgeselde brief van 3. July vervat; maer met een gelaet en oog van verontweerdiging. „ Het rechtmaetig „ misnoege, zyde Hy Hun, het gene ik nog „ gevoel overal' het gebeurde in myne Belgische Provincien kan door eenen eydele „ staet van woorden niet verzagt worden, ik „ moet daeden hebben en vervolg van zulke „ daeden, die bekwaem zyn het bewys te maeken, van de zaekelykheyd der gevoelens „ van trouw en aengekleeftheyd; waer van Gy „ My de verzekering geeft; uyt naem van „ die U gezonden hebben.

„ Ik heb den Prins van Kaunitz gelaest, „ U schriftelyk, en tot beschryving der Staeten aen te kondigen, de bevelen, die ik „ aen myn Gouvernement gezonden heb, „ en deze moeten voorafgaendelyk volbragt „ zyn, alvorens in eenige hoegenaemde onderhandeling te treden”.

Deze afkeerige antwoord van den Keyzer, zaemen tegenstrevend tegens het beloofde in synen brief van 3. July, en tegen het gene Hy door syne Gouverneurs en Capiteyns Generael had toegezeyd, doet openlyk blyken: dat den Keyzer de Natie te leur stelde, en geen ander inzicht had dan ze met geweld te onderdrukken.

Die hier vorengeselde bevelen; beter bekend onder de benaeming van Prelables, waeren, volgens het oordeel van den heelen wereld, voor het grootere gedeelte, regelrecht strydig tegen het Huld verbond, tegen

D

den gezworen eed, op des zelfs agtervolging, en van dien aert, dat nog Staeten nog Volk de zelve konden zonder meyneedigheyd inwilligen.

Des niet tegenstaende hadden de Staeten, betrekkelyk tot die zoogenaemde Prealables, dat allen toegestemt, het gene met hunnen Eed, met 's Volks rechten ende Grondwetten vervoeglyk was; zoo verre dat den Lieutenant Gouverneur en Capiteyn Generael *par interim* by zyne Depeche van 21. 7ber 1787. op bevel van zyne Majesteit den Keyzer en Koning, en in des zelfs naem verklaerde: 1°

„ Dat de Constitutien, de Grondwetten, Pri-
 „ vilegien en Vryheden, eyndeling de Bly-
 „ de Inkomste zyn en zullen agtervolgt
 „ worden ongechonden, overeenkomstig met
 „ de Acten van Inhulding zyner Majesteit;
 „ en dat zoo voor het Geeltelyk als voor
 „ het Borgerlyk.

2° „ Dat de nieuwe Rechtsbanken van Ju-
 „ stitie, de Intendentien en der zelve Com-
 „ missarissen, nu niet meer opgeschorft, maer
 „ zyn en zullen blyven afgeschafft, hebbende
 „ 's Keyzers vaderlyke Goedheyd en
 „ rechtveerdigheyd Hem gedwongen, te-
 „ nemael van deze voorwerpen af-te-zien;
 „ gelyk ook van allen het geene geschikt
 „ was, door de twee Opene Brieven of
 „ Diplomas van den eersten Januari laest-
 „ leden, voor de bewindhebbingen van de
 „ Provincieele Staeten, en der zelve Depu-
 „ tatie.

3° „ De Banken van Rechts-gebied, zoo
 „ wel de Hoogere als onderhoirige van de
 „ Steden, en den platten lande, zullen in

„ wezen blyven, en voortaan zyn op den
 „ ouden voet, zoodanig dat 'er in het ver-
 „ volg geen gewag meer zyn zal van de nieu-
 „ we forme, die men had meenen in te-voef-
 „ ren in de onderscheide takken van de pub-
 „ lieke Administratie, ter welkers opzicht
 „ de twee Opene Brieven, van den eerften
 „ Januari 1787., téenemaal opgeheven zyn,
 „ gevolgentlyk zullen allen de Ampten van
 „ groote Bailliven en burgerlyke bestierders
 „ in wezen blyven. De standhouding der
 „ Staeten begrypt ook eenfelyks die der
 „ Abdyen, welkers hoofden fitmaeten van
 „ de Staeten zyn, ingevolge de Blyde In-
 „ komste en de Grond-wetten.

4^o „ Betreffende de herstelling der voore-
 „ werpen, die stryde met de Blyde Inkomste
 „ of inbreuken aen de zelve hadden toege-
 „ bragt, daer over zal gehandelt worden met
 „ de Staeten, zoo als zy het gevraegt heb-
 „ ben; en ingevolge dier zullen aanveert
 „ worden de voorflaggen, die zy ten dien
 „ eynde zullen voordraegen, en zal Zyne
 „ Majesteit daer op, agtervolgens billykheyt
 „ en rechtveerdigheyt, schikkingen maeken
 „ overeenkomstig met de Grond-wetten van
 „ de Provincie.”

Kan eene Natie eene sprekendere preuve,
 een klaerder bewys noodig hebben, dat den
 Souvereyn in de uytwerking van zynen op-
 stel en van zyn ontwerp niet dan zyn eygen
 belang geraedpleegt heeft, dat Hy, niet dat
 gene de rechtveerdigheyt en 's Volks wel-
 zyn, maer dat de drift hem voorschreef, ge-
 volgt heeft!

Den tweede Artikel zegt immers alleduy-

delykt: dat zyne rechtveerdigheyd Hem verbonden heeft, teenemaal af-te-zien van de inrichting van de nieuwe Rechtsbanken, Intendentien en de Commiffariffen van de Intendenten en het geene bestemt by de twee Opene brieven, van den eersten Januari 1787. rakende de Staets-bewindhebbing der Provincien, en der zelve Deputatie.

'T was dan onrechtveerdig, 't geene by die Opene-brieven, betrekkelyk deze voorwerpen, ingericht was, en den Keyzer zelf erkend'er de ongerechtigheyd van,

Niemand kan ontkennen: dat eene wet, die nadeelig is en streyd tegen de Grondleggende Wetten, tegens 's lands Constitutie of regerings-forme, en te zaemen strevende tegen den Algemeenen Wil van de Natie, deze het recht behoud zulke Wet te verydelen, de gegeven macht in-te-trekken, en zich tegen d' overtreding op-te-zetten; zulk een algemeen Volks wil blyft altyd de hoogste wet, voor den Souvereyn en voor den Onderdaen; altyd de echte maet van de macht, die in den Souvereyn is gezeten, en van de gehoorzaamheyd die den Onderdaen verschuldigt is; hy is den band die de Natie aen haer Opperhoofd, en dit aen de Natie verknogt; maer een band die-ze byde en wederzyds vasthecht, dus als den Souvereyn den band verbreekt, worden de Onderdaenen los.

De Blyde Inkomste maekt voor de Nederlanden het bewys van die Grondstellingen. Den Hertog van Brabant word voor dusdanige niet herkent, ten zy by een verdrag met het Volk; dit verdrag moet Hy bezweeren, met voorgeschreven Eed, eer dat het Volk

Hem trouw en hulde beloofst en zweert; blykens de bedingen hervat in den 59. Artikel van de Blyde Inkomste, en de Huldingsplegt alleen is 'er een volstrekt bewys van.

Op den stip nu, wanneer den aenstonds beroepen Staets-brief of Depeche verscheen, streelde zich de Natie, uytgenomen eenige byzondere, die 's Keyzers ontwerp en geweldzuchtige poogingen doorgrond hadden, dat zy het eynde van de publieke ellenden, en het hoogste Sop van welvaert bereykt had. Maer 't is dan juyst den tyd-stip geweest, op welke men begonst heeft te voltrekken de onrechtveerdigste aller onderdrukkingen, die in de Jaer-boeken der Volkeren te vinden is. 'T is net op dat tyd - stip geweest, dat de vreedheyd en openbaere dwangzucht opgevolgt hebben de listen en 't bedrog; zonderling zedert dat een Bloed-gierig Minister, in weerwil van de Blyde Inkomste, aen de Staets-bestiering gekomen is. Maer dewyl het niet meer noodig is, dit allen te herhaelen, het gene de Staeten, in eene menigte van Vertoog-schriften, over de omwentelingen der Grond-wetten, zop voor het Godtsdienstige als voor het Borgerlyke aengeklaegt hebben, zullen wy hier alleenelyk aenvoegen eenige voornaeme gebeurtenissen, de welke zoo veele kentrekken van de schrikelykste dwinglandye zyn.

Van op den Oogenblik der aenkomst van dezen Staets-Minister, hebben de Gouverneurs en Capiteyns Generael niets meer geheerscht, maer enkelyk en stoffelyk hunne Naemen geleent aen de geweldenaryen van den Minister zoo strydig tegen de Blyde In-

komste; 't is ook zedert dien tyd, dat de Gouverneurs Generael, aen de Natie niet alleen een onnut gewigt, maer zelf een bezwaarend pak geworden zyn.

'T is dien vreedens Minister, die het eerste Werk-tuyg van onrallyke afgryzelykheden en herdnekkigste Borger-moorden geweest is; en nog altyd allen middel aenwend om het volk te pletten.

Staet - Minister geworden, was wel eerst syne zorg, door slimme treken, uyt allen order van den Staet eenige Verkoopelingen aen syne koorde te hegten; dan de vereeniging van de dry Staets-orders te verdeelen; het gene Hy ook poogde in den Souverynen Raede van Brabant te wege te brengen. Als hy nu syn oogwit door heymelyke konst en bedrog eenigzins beteykt had; gong hy syne magt zoo verre te buyten, dat Hy den gezeyden Souverynen Raede verbood, eenige gemeentchap of aenegting met de Staeten, betrekkelijk tot de Lands-wet of Blyde Inkomste, te onderhouden. Hy bediende zig, met eene koele onverfchilligheyd, van allen flag van middel, vleyerye, misbruyk van vertrouwen, geveynstheyd, bedrog, bedreyging, militaire magt, moord, alles met een woord wird in 't werk gestelt; de Canons en Bayonetten naemen de plaets in van de Grond wetten, de Rechtveerdigheyd en gerechtigheyd wurden verballingt; de inschryving of registreering van de Lands-wet vernielende nieuwicheden, gebeurde onder den schrik der Wapenen, en tusschen het gehuyt van eene publieke Borgermoord; den Raed van Brabant wird ontschakeld; er bleven

slechts eenige Ledemaeten, voór 't meesten deel
 door slaevelyke ketters gebonden aen de
 hooge magt. Dan zag men allen soort van
 Borgeren geflag-offert aen het geweld; zy
 warden ter gevangenis geleyd; ontroofd van
 hunne bezittingen; in ballingschap gedreven;
 en dit allen, op een ongehoord en volstrekt
 willekeurig gezag; de Landschool van Lo-
 ven wird vernietigt, de Bisschoppelyke kweek-
 scholen, verzegeelt aen de Bisschoppen door
 de onschendbaerste rechten, warden door mi-
 litairen overweldigt; de Leerlingen tot het
 Priesterschap warden 'er uytgerukt, met zoo
 veel schand als onbeschaemtheid; de Bis-
 schoppen warden in *Arrest* gezet, en overge-
 laeten aen het opzicht der Soldaeten; de
 Staets-leden belet tot de algemeene vergaede-
 ring te komen; de Abdyen opgeheven; allen
 hunne goederen heylig en onheylig overwel-
 digt. Eyndelyk warden de Borgeren gekwol-
 len, geplaegt en vreedelyk behandelt; het
 inzicht was den Volken tot oproer uyt-
 lokken, om onder voorwendzel, als of den
 Staets-Minister gedwongen was geweest met
 krygs-geweld hun tot de gehoorzaamheid te
 dwingen, het Volk als overwinnaer te han-
 delen, en onder dien dekmantel zyne dwin-
 gelandye te bewimpelen.

Den Minister heeft ten dezen eynde gepoogt
 de Militairen te doen vergeten wie zy zyn,
 en wat zy de Natie verschuldigt zyn; Hy
 heeft hun doen vergeten, immers het grootere
 gedeelte van hun, dat zy ampts-halve geschikt
 zyn om den Borgeren te verdedigen tegen
 de aanvallen der vremden, en de innige ruste
 en vylygheyd te handhaeven, en dat zy daer

voor, door de Natie betaelt worden; dat hebben zy vergeten, en zyn geworden de Huerling-wagters van de ongerechtigheid en dwang-zucht van den Souvryen.

Geen een inwoonder is'er in Braband, die het niet geheugt: dat op 22. January 1788. den Souvrynen Raede van Braband door de Soldaeten omringt is geworden, om de Raeds-heeren in hunne te nemen besluyten te dwingen. Ider een weet: dat den Staets-Minister op dien dag, ten agt ueren 's morgens, Hun eenen Staets-brief of Depeche gezonden heeft, waer by Hy hun liet weten: dat hy volstrektelyk wilde (over-een-komstig syne vorige bevelen) dat het Edict van 17. December 1787. zou verkondigt worden binnen den tyd van vier-en-twintig ueren, die reets zeer na verloopen waeren; dat Hy hun nogmaels gebood daer aen te voldoen; Hy verbood hun stiptelyk, te scheyden, of het Raeds-huys te verlaeten: bevorens deze verkondiging volbrogt en Hem rekschap van Hun genomen besluyt gegeven te hebben; Hy berichte Hun ook teflens: dat hy geen hoegenaemt verhoog schrift zou aenveerden, en indien men'er Hem eenig zond, dat den Raed zig bloot zou stellen aen die versmaeding, dat men het Hun, zelf onopengedaen, weder zou zenden; en dat wel met een naedere aenzegging in deze duydelyke woorden begrepen: " Dat, gelyk Hy hun den dag te vooren vier-en-twintig ueren tot beraeming verleent had, Hy'er dien dag maer vier konde toestaen; en dat, ingeval de publicatie of verkondiging niet binnen den bepaelden tyd van twee ueren verricht wird, Hy ze

met geweld zou doen uytvoeren, moest Hy ook den Raed doen omringen, en tot hulpe roepen den rampspoedigen middel, van Canons en Bayonetten; welkers gebruyk Zyne Majesteit Hem uytdukkelyk bevolen had, voor het geval van eenen zoo voltrokken tegenstand."

'Tis dien noodlottigen dag geweest, dat een Detachement van Militairen, onder het bevel van eenen Officier, op de groote markt van Brussel, eene moordery begaen heeft, waer by veele onnoozele Borgeren het leven gelaeten hebben; en verre dat die moordenaeren de welverdiende straf zouden ondergaen hebben, is in tegendeel de bevelhebbende Officier begunstigt met de verhoging van eenen trap; op dat daer door de anderen opgewekt mogten worden, om dat onmenschelyk voorbeeld naer te volgen. En 't is ook naergevolgt, 't is naergevolgt zoo een barbaersch voorbeeld, en dat wel in dry Steden Antwerpen, Loven en Mechelen.

Wat eyschelyk treur-vertog heeft Antwerpen niet opgeleyert op den vierden Augusti 1788. Vrouwen, Kinderen, Gryzaerts, Zwangere Moeders, onnoozele Zuygelingen hangende nog aen de borst van hunne Voedsters, reyfigers, koopluysden, vremden, ingezetenen, en wat meer! Deze slag-offers bedekten de Straeten, even eens als in een Stad stormender hand van bloed-dorstige barbaeren ingenomen! schroey en platte kogels, heeft men uytgezogt, als de gunstigste werktuygen, om zulken bloed genoegzaam te vergieten

'T was uyt een diergelyk inzicht en geen-

E

zins op het voorgedraege listig voorwendzel, dat men te Brussel, wanneer daer alles in rust en stilte was, zich meester maekte van de groote plaets en van de Burgerlyke wagt, voorgevende dat men allen slag van wanorder tegen wilde gaen, en den deugdzamen Burger, tegen de uytsporigheden, tot welke het grouwe zich mogt uytlaeten, door de kragtigste middelen te beveyligen; men stelde derhalve in de plaets der Borge- ren eene sterke krygs-wagt, gewaepent met twee Canons, gestelt recht over het Stad-huys om daer op een volkomen meesterschap te kunnen oeffenen, en by gevolg over de Vergaeding der Staeten te heerlichen, die aldaer gehouden word, en waer alles beruft: Honne Grefsie en Papieren; gelyk zy ook met de daed in het vervolg de Staeten alles ontnomen hebben, de voorgemelde Grefsie en Papieren, alle de Archiven, Documenten, Tytels en al wat de Staeten toebehoorde.

Den loop van de Justitie is ook onderbroken geworden, door dien, dat aen den Souverynen Raed van Brabant en andere Rechtsbanken, menigmaelen Verbod van recht te doen is toegezonden geweest. Eene menigte van Borge- ren zyn door militaire geweld vast gegrepen geweest, om naer Hongaryen gezonden te worden en daer gedwongen te dienen, en dat onder het valsche voorwendzel, van daer door de publieke vyligheyd te bewerken.

Wie zal kunnen uydrukken of verhaelen allen de onrechtveerdigheden, allen de Grouwels en valsche geweldenaeryen, gepleegt tegen de Borge- ren en tegen heel de Natie

ieder maend, elke week, ja' iederen dag zyn'er door bezwaakt geweest; de Rechts-schendingen zyn ontelbaar; nog Eygendom, nog Staets-vrydom, nog Burgerlyke, nog persooneyken vrydom, nog den gehyligden Godts-dienstzelve, zyn'er vry van gebleven; met een woord de heele Land en Grondwet is omgewentelt geweest.

Op den zelden Juni verscheen een Openbrieff, van Zyne Majesteit den Keyzer en Koning gedagteekent te Laxenbourg, en opgevolgt door eene verordening, van den achthienden der zelve maend, ook op den Naem van den Keyzer en Koning; by welke den Raed van Brabant vernietigt wird en afgeschafft, met sijn verbod aen allen deszelve Ledemaeten, voorteen eenige bediening of eenigen hoe genaemden Act van rechtsgebied uyt kracht van Hun ampt te oeffenen, met bedreyging van voor altyd uyt de Nederlanden verbannen te worden. Den grooten Raed van Mechelen wird bemagtigt, om in Brabant het Rechtsgebied van den voormelden Raed te oeffenen.

De Lands-belastingen, de Hofs-houding, en het ligen der Imposten wurden verklaert vastgesteld, zonder dat men gehouden zou zyn de toestemming van de Staeten voorteen meer te vraegen.

De Deputatie van de dry Ordens der Staeten, gelyk ook de oude inrichting van den Derden Staet, wird vernietigt, om daer aen eene nieuwe schikking te geven, overeenkomstig met het ontwerp en met de uytzigten van den Keyzer.

Eyndeling door de zoo aenstonds gemelde

Verordening, wird verklaert: „ Dat allen
 „ de begunftigingen gejoint, toegestaen ende
 „ bekragtigd door Syne Majesteit aen de Pro-
 „ vincie van Braband, met allen de Privile-
 „ gien der zelve, gelyk ook den heelen inhoud
 „ van de Blyde Inkomste, zyn en zullen bly-
 „ ven wederroepen gebroken en vernietigd”

Het is dan open en onwederleggelyk voor
 ganich Europa, dat Syne Majesteit den Key-
 zer en Koning, ten opzichte der Nederlanders
 eene afschrikkelyke dwinglandy heeft doen
 plegen; dat Hy de heyligste syner banden
 gebroken heeft; dat hy niet alleenelyk syn
 Woord en syne beloften ontrouw geweest is;
 maer ook zelf verbroken heeft den eed, ge-
 zwooren op de handhaeving en agtervolging
 van het Huld-verbond; dat Hy allen de
 vergunningen, gegeven en bekragtigd aen
 de Provinciën van Brabant en Henegouw,
 met den ganschen inhoud van de Blyde
 Inkomste vernietigt heeft. Dat Hy gevol-
 gentlyk, verre van de Natie in haeren voor-
 spoedigen stand behouden te hebben, tot
 welk uytzigt zy Hem de hooge macht had
 betrouwt, Hy deze in tegendeel gebruykt
 heeft, om haer van de Vryheyd en haere
 eygenschap te berooven, en -ze te doen buk-
 ken onder het Jok van vrede en barbaersche
 Wetten; dat derhalve het Volk is behandelt
 geworden, zoo door Syne Majesteit zelve,
 als door synen Staets- Minister en syn Gou-
 vernement Generael, niet gelyk men een vry
 volk maer gelyk men vyanden van den Staet,
 gelyk men slaeven behandelt.

Het is even kennelyk en wereldkundig zoo
 door de Requesten, Smeekingen, Vertoogen

aen den Souvereyn voorgedraegen, en door het afzenden van Staets-gezanten by des-zelfs Persoon; als door het inwilligen der belastingen van den jaere 1787 dat de Natie niet alleenelyk dat geéne voltrokken heeft waer aen zy zig verbonden had; maer ook meer gedaen heeft dan den Keyzer Haer konde vergen, en zelf meer dan Hy had mogen verwagten; waer uyt zeker volgt: dat zy geen minder recht heeft dan den Souvereyn, om aep het Huldverbond te verzaeken, en te hervatten de hooge oeffening van haere oorspronkelyke en onafstappelyke rechten.

Dit is immers een recht, het gene der Volkeren Wezenheyd aenkleeft, en waer van zy blykens de aloude geschiedenissen, menigmael gebruyk gemaekt hebben. In de Maend Mey van den jaere DCCCCXXII. verklaerde de Algemeene Vergaedefing der Franken, misnoegt over Karel den eenvoudigen, dat Zy Hem niet meer voor Souvereyn begeerde; en, gebroken stroey-peylen ter aerde werpende, verzaekte zy aen trouw en hulde. Een diergelyk voorbeeld ontmoet men in de XIV. Eeuw, wanneer de Zwitserfche Landstreken of Cantons, zich tot eene Republiek of Gemeen-best hebben opgerecht. Eenderden vind men in het begin van de XV. Eeuw, betreffende Hertog Jan den IV. van Brabant. Maer voor al heeft het jaer MDLXXXI. een zoortgelyk voorbeeld opgelevert, waer uyt eene der bloemenste en aenzienelykste Republieken geboren is; 't was Philip II. Koning van Spagnien en Souvereyn van de Nederlanden die daer toe de aenleyding en gelegentheyd gaf; nogtans had hy by langen zoo verre niet

uytgespoort, als Joseph II; nog de Lands-
grond-wetten op verre nae zoo zeer niet ge-
schonden; nog den Volken zoo geweldenaert,
wanneer Hy vervallen van de Souvereynityt
verklaert wird.

Alle deze redenen dan, en in aendagt ge-
nomen de onbewaeglyke halsterrigheyd, met
welke den Keyzer voortvaert het Neder-
landsch Volk in slaeverny te knellen, ook
aengemerkt het Huld-verbond en de nature-
lyke plichten, die Ons verbinden, onzen
Godts-dienst, onzen Vrydom, onze Rechten
en Voorrechten, onze Gebruyken en Vry-
heden ongeschonden aen onze naerkomelin-
gen over-te-geven, gelyk wy-ze ongebindert
van onze Vaderen gekregen hebben, stellen
Ons in de harde noodzaekelyk, van Ons
aen de dwang-zuchtige Heerichappy des
voorgemelden Keyzers te ontrekken.

Ende in gevolge dier maeken wy kond en
kennelyk: dat Wy ten aenzien der voorbe-
schreven onderdrukkingen en der zelve om-
standigheden, gepraemt door de drukkenste
noodzaekelykheyd, naer rype overweging met
eenstemming en algemeen gevoelen, verklaert
hebben gelyk Wy verklaeren by deze *den Key-
zer Joseph II, Hertog van Brabant ipso Jure
vervallen van de Souvereynityt, Domeynen,
Rechten en Voor-rechten van het gezeyd Hertog-
dom en des-zelfs Lande en de gene daer van af-
hangende; ende Wy verklaeren Ons EEN VRY-
EN ONAFHANGELYK VOLK*. En in gevolge dier
verbieden wy aen allen en iegelyken van voor-
taen, op wat wyze of maniere het mogt zyn,
den gewezen Hertog in die hoedaenigheyd te
herkennen. Verbiedende eensgelyk eenen iege-

lyken, zig in het vervolg van des-zelfs Naem of Wapenen te bedienen in wat zaek of stof, den Hertog, des-zelfs hoog-gezag, rechts-gebied, of Grond-goederen betreffende, het zoude mogen wezen, nog ook te gedoogen dat-ze van iemand daer toe-gebruikt worden.

Wy verklaeren gevolgentlyk ieder een, van wat rang of staet hy zyn mag, borgerlyk of militair, ontslagen en ontbonden van alle gehoorzaamheyd en getrouwigheyd ten opzichte van den voorgemelden Keyzer, en allen Amptenaeren, allen die hoog-recht hebben, Leenmannen, en smalre Leenmannen van welke hoedsenigheyd of weerdigheyd zy mogten zyn, verloft, ontslagen van alle andersins verschuldigde verbintenissen, en eed, gezworen aen den voorgemelden Kyzer als Hertog van Braband.

Wy verbieden ook allen hoog-recht hebbende Amptenaeren, bedienden en alle andere in eeniger maniere gebruyk te maeken van de Tytels, klynen of grooten Zegel, of Wapenen van den gewezen Hertog van Braband; en gebieden dat men ondertoffchen, en tot dat door den Raed van Staet der Natie anders geschikt zal zyn, den tytel van volk zal aennemen en dat men zig bedienen zal van de Zegel en Wapenen der Staeten, tot dat hier in ook anders zal voorzien zyn. Op straffe van onweerde van allen Aët, Depeche of Brieven hoegenaemt, die anders dan hier vooren geschreven en bevolen is, gedaen, geteekent ofte gezegeld zullen zyn.

En om des te zekerder uytwerkzel van deze tegenwoordige te beryken, gebieden, Wy: dat alle Zegels en Wapenen van den Keyzer Joseph II, gewezen Hertog van Lothryk, van Braband en Limborg, zonder uytstel naer de

aenkondiging 'dezes , de Staeten behandigt zullen worden.

Alnog verklaeren en gebieden Wy : dat voortaan geengeld of munte meer geslagen zal worden op den Stempel of Wapenen van den voormelden gewezen Hertog ; maer eeniglyk op dien Stempel en Wapenen die men ten eersten voorichryven zal. Dit onverhindert gedoogen Wy ondertusschen , en tot dat het anders geschikt zal zyn , dat de Munten en gang hebbende gelden , op dien voet blyven , die zy tot nu toe gehad hebben.

Bevelen en gebieden Wy : dat dit Ons tegenwoordig Manifest gedrukt , aengekondigt en op alle gewoonelyke plaetsen en daer het noodig mogt zyn , aengeplekt worde , in de Provincie van Brabant , des-zelfs Landen en daer van afhangende , op dat zich niemand van onwetentheyd dezès bedienen zou. Wy beveelen dan en gebieden allen den geen , wie het raeken mag , stiptelyk te agtervolgen den heelen inhoud van dit Manifest ; **WANT HET WELZYN EN BEHOUDENIS VAN HET VADERLAND ZULKS VEREYSCHT.**

Dan vermits den Staeten-Zegel , by kracht en geweld , door den gewezen Hertog in beslag genomen is , hebben Wy onzen Volmachtigden Agent bevoegt , deés Ons Manifest , met het Cachet zyner Wapenen , te zegelen ; zullende dit in de plaets van den Staeten Zegel gebruykt worden , tot dat dezen in onze magt zal zyn. Aldus gedaen te Hoogstraeten in Brabant den vier-en-twintigsten October 1789. ende was bekleed met den gezeyden Zegel en geteekent : **H. C. N. VAN DER NOOT** , volmagtigden Agent van het Volk van Brabant.